

הספרות התורנית בתקופות האחרונים - עריכה מאיר אביטן (טייטה)

מחשבה	מוסר	חסידות	קבלה	פרשנות על התנ"ך	פרשנות התלמוד /משנה	ספרות השו"ת	ספרות הלכה	
		תנועת החסידות	ספרות הקבלה		פרשנות התלמוד התמקדה בתחילת תקופת האחרונים בפלפול בסוגיות התלמוד.		פירושים לשולחן ערוך (ראה דפים קודמים) ראה דפים קודמים לשולחן ערוך רמ"א	
							אשכנז	ספרד
המהר"ל מפראג רבי יהודה ליווא 1609	הרמח"ל רבי משה חיים לצאטו "מסילת ישרים" דרך ה', דעת תבונות" 1747	רבי ישראל בן אליעזר, הבעש"ט, הנחשב לאבי החסידות. הוא נולד ככל הנראה מדרום לנהר הפרוט, בספר הצפוני של נסיכות מולדובה, בשנות ה-1690	הרמ"ק רבי משה קורדובירו "אור יקר" "פרדס רימונים" "תומר דבורה" ... 1570	הרא"ם בעל ספר "מזרחי" 1525 רבי עובדיה ספורנו 1546	רבי עובדיה מברטנורא תלמיד המהרי"ק 1530 רבי בצלאל אשכנזי בעל "שיטה מקובצת" 1564		שולחן ערוך הרב - ספרו של רבי שניאור זלמן מלאדי (אדמו"ר הזקן).	בן איש חי של רבי יוסף חיים. הספר נכתב על סדר פרשיות התורה, רבים מפסקיו על דרך הקבלה.
	תנועת המוסר היא תנועה שייסד הרב ישראל סלנטר במזרח-אירופה באמצע המאה ה-19	רבי גרשון מקיטוב גיס הבעש"ט	האר"י וגוריון רבי יצחק לוריא (1534-1572), המכונה האר"י	רבי משה אלשיך בעל "תורת משה" תלמיד של מרן הב"י רבו של מהרח"ו בנגלה 1599	רבי יהושע פולק בעל הסמ"ע "הפרישה" "הדרישה" תלמיד של המהרש"ל והרמ"א. 1614	רבי משה פינשטיין "אגרות משה" 1986	חיי אדם וחכמת אדם - ספריו של הרב אברהם דנציג	שולחן ערוך המקוצר - נכתב על ידי הרב יצחק רצאבי. ספר הלכה לקהילת יוצאי תימן.
רבי אברהם יצחק הכהן קוק "משפטי כהן" 1935	המאה ה-19 במטרה לפעול באופן ציבורי למען תיקון המידות. הרב סלנטר פעל בקרב הציבור הרחב. תלמידיו	עם מות הבעש"ט, קיבלו על עצמם רוב תלמידיו את הנהגתו של דב בער, המגיד ממעזריטש, רבי דב בער המגיד ממזריטש "מגיד דבריו ליעקב" 1772	מהרח"ו רבי חיים ויטאל תלמיד האר"י 1620	רבי שלמה אפרים ב"ר אהרן לונטשיץ בעל "הכלי יקר" "עוללות אפרים" תלמיד מהרש"ל 1619	רבי יעקב יהושע פולק "פני יהושע" 1757		ערוך השולחן - ספרו של הרב יחיאל מיכל הלוי אפשטיין על כל השולחן ערוך מקובל (כפסיקה אחרונה) באורח חיים בעיקר אצל יוצאי ליטא, ונחשב לפסיקה אחרונה	נתיבי עם - נכתב על סדר השולחן ערוך על ידי רבי עמרם אבורביע לפי מנהגי ירושלים.

מחשבה	מוסר	חסידות	קבלה	פרשנות על התנ"ך	פרשנות התלמוד/משנה	ספרות השו"ת	ספרות הלכה
	הפיצו את משנתה בעיקר בישיבות						בשאר חלקי השולחן ערוך, אצל רוב האשכנזים
	הליטאיות ואף הקימו ישיבות משלהם. בין התלמידים נוצרו מספר זרמים. בעלי המוסר משמשים כמשיגים בישיבות עד היום. רבי ישראל סלנטר 1883 רבי שמואל סלנטר 1909		רמח"ל הרמח"ל היה רב, מקובל, סופר ומשורר במאה ה-18. עוד כנער נמשך לקבלה	רבי דוד אלטשולר בעל ה"מצודות" על הנ"ך עם בנו רבי יחיאל	הגר"א הגאון רבי אליהו מוילנא גאון בנגלה ובנסתר נינו של 'באר הגולה' 1798	רבי שלום משאש רבה של ירושלים 2003	קיצור שולחן ערוך - הרב שלמה גאנצפריד , לפי מנהגי אשכנז. בעקבות ספר זה נכתבו קיצורים לשולחן ערוך הסוקרים את מנהגי שאר העדות העדות, חלקם כתובים לפי סדר הספר או כתוספת לספר
	רבי אליהו דסלר "מכתב מאליהו" 1954 רבי שלמה וולבה "עלי שור" 2005	רבי אלימלך מליז'נסק "נועם אלימלך" אח של רבי זושא מאניפולי 1787	הרש"ש רבי שלום שרעבי, בעל "נהר שלום" "רחובות הנהר" 1777	רבי חיים בן עטר "אור החיים" "פרי תואר" 1743	רבי חיים מוולוז'ין "נפש החיים" "חוט משולש" תלמיד הגר"א 1821	רבי שלמה זלמן אוירבך "מנחת שלמה" ר"י קול תורה 1995	משנה ברורה הוא חיבור הלכתי של רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ("החפץ חיים"), ונחשב לאחד מחיבורי ההלכה המרכזיים והחשובים ביותר, בעיקר בעדות אשכנזי-1884-1907
	אסכולת "הסבא מקלם", הרב שמחה זיסל זיו, דרשה	רבי יעקב יוסף מפולנאה "תולדות יעקב יוסף" 1786 תלמיד הבעש"ט	הקבלה עפי תפיסת הרב אברהם הכהן קוק	רבי יעקב אבוחצירא סבו של בבא סאלי "גנזי המלך" 1880	רבי עקיבא איגר מפוזנא גאון וחר"ף, והערותיו וחידושי נלמדים בעיון רב בכל הישיבות. תשובותיו	רבי אליעזר יהודב ולדברג "ציץ אליעזר"	הרב טולדנו חיבר את הספר "קיצור שלחן ערוך השלם" . ההלכות שבו הן

מחשבה	מוסר	חסידות	קבלה	פרשנות על התנ"ך	פרשנות התלמוד /משנה	ספרות השו"ת	ספרות הלכה
	מהאדם שיחיה חיים מסודרים עם משמעת עצמית קפדנית, עקביות ויישוב הדעת.				בהלכה משמשות כמקור חשוב בהלכה בדורות האחרונים. החתם סופר היה חתנו. 1838		לפי מנהג מרוקו, על פי הספר כף החיים ואחרים. נולד במקנס שבמרוקו בשנת תר"ן, 1890,
		לאחר פטירתו של המגיד ממזריטש התפצלה הנהגת התנועה לפי האזורים השונים. בשלב השלישי (ה'תקל"ב - ה'תק"ס) עמדו בראש החסידות תלמידי המגיד. בוהלין פעל רבי פנחס שפירא מקוריץ, בפודוליה פעל רבי לוי יצחק מברדיטשב. בראש מפיצי החסידות בגליציה עמדו רבי אלימלך מליז'נסק ואחיו רבי זושא מאניפולי. תלמידי רבי אלימלך, בהם רבי אברהם יהושע השל מאפטא והחוזה מלובלין הפיצו את החסידות בפולין. בין מנהיגי החסידות ברוסיה הלבנה בלטו רבי מנחם מנדל מויטבסק ורבי שניאור זלמן מלאדי, שהיה הראשון ליצור חיבור שיטתי של החסידות, בספרו "לקוטי אמרים-תניא".		רבי שמשון רפאל הירש 1889	שיטת בריסק היא שיטה אנליטית ללימוד הגמרא. השימוש בשיטה מצוי לעיתים בקרב האחרונים, אך רבני העיר בריסק לבית סולובייצ'יק שכללו אותה ועסקו בה באינטנסיביות רבה. ניצני השיטה ניכרים כבר בספר בית הלוי, שכתב הראשון לשושלת בריסק - רבי יוסף דוב הלוי סולובייצ'יק. עיקר התפתחותה ושכלולה נעשו על ידי בנו - רבי חיים מבריסק, ונכדו - הרב יצחק זאב סולובייצ'יק.	רבי בן ציון מאיר חי עוזיאל "משפטי עוזיאל" 1953	קיצור שולחן ערוך, עם פסיקה לבני הספרדים - הרב מרדכי אליהו , פסיקה על-פי הבן איש חי.

מחשבה	מוסר	חסידות	קבלה	פרשנות על התנ"ך	פרשנות התלמוד /משנה	ספרות השו"ת	ספרות הלכה	
		רבי שניאור זלמן מלאדי האדמור הזקן "בעל התניא" "שו"ע הרב" תלמיד המגיד ממזריטש 1813						
	אסכולת "הסבא מסלובודקה", הרב נתן צבי פינקל, הדגישה את החדרת המוסר דרך ההכרה בעקרון "גדלות האדם" - שהוא גדול יותר אפילו מן המלאכים, וממילא עליו להתנהג בהתאם..	רבי נחמן מברסלב 1811	הרב יהודה לייב אשלג (1884-1954), המכונה "בעל הסולם" על שם הפירוש שכתב לספר הזוהר, עסק בהפצתה של חכמת הקבלה. מלבד הפירוש האמור, הוא כתב גם את "תלמוד עשר הספירות" המונה 16 חלקים ומיוסד על כתבי האר"י.	רבי נפתלי צבי הנציב מוולוז'ין "העמק דבר" "העמק שאלה" "מרומי שדה" 1893	רבי יעקב ישראל קנייבסקי "הסטייפּלר" "קהילות יעקב" גיסו של החזון איש אביו של רבי חיים קנייבסקי 1985	רבי משה כלפון הכהן "שואל ונשאל" 1950	ילקוט יוסף - ספרו של הרב יצחק יוסף, ובו פסקי דינים לנוהגים בשיטת השולחן ערוך ובדרכו של הרב עובדיה יוסף.	פניני הלכה - ספרו של הרב אליעזר מלמד, הלכות בטעמן מבוארות מהיסודות ועד ההלכה למעשה, בתוספת הקדמות בענייני אמונה ומחשבה.
	אסכולת "הסבא מנובהרדוק", הרב יוסף יוזל הורוביץ, החזיקה בשיטה הפוכה מן הקודמת, המדגישה את שפלות	רבי מאיר שמחה הכהן "אור שמח" "משך חכמה" רב מדוינסק במקביל לר' יוסף רוזין ('הרוגצ'ובר') ששימש כרב הקהילה החסידית, שניהם נחשבו מגדולי התורה בדורם. 1926	רבי יצחק כדורי, זקן המקובלים 2006	רבי מאיר לייבוש ב"ר יחיאל מיכל "מלבי"ם" 1908		רבי עזרא עטייה רבו של הגר"ע יוסף והגר"צ אבא שאול... 1971		
	הקודמת, המדגישה את שפלות		רבי מרדכי אליהו הרשל"צ 2010	רבי ברוך הלוי עפשטיין "תורה תמימה"		רבי אברהם ישעיהו קרליץ		

מחשבה	מוסר	חסידות	קבלה	פרשנות על התנ"ך	פרשנות התלמוד /משנה	ספרות השו"ת	ספרות הלכה	
	האדם. בספרו "מדרגת האדם" מדגים הסבא עד כמה האדם שפל ומלא "נגיעות", כלומר אינטרסים פרטיים המעכבים בעדו להגיע לאמת. לכן דגלה שיטה 12			בנו של הערוך השולחן 1942		"חזון איש" 1954 רבי עובדיה הדאיה "ישכיל עבדי" 1969 הרב עובדיה יוסף יחוזה דעת / יביע אומר		
משוררים ופיטנים								
<p>הפיוט הוא שירת קודש שבמקורה נועדה להחליף את נוסח הקבע של התפילות, בדרך כלל בימים מיוחדים (שבתות וחגים) אך גם בימי חול ובשמחות. מקור המילה פיוט בשורש היווני ἵμνος (יוצר, משורר). הפיוט התפתח החל מסוף תקופת התלמוד ועד ימינו.</p>								